

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งจะคงอยู่ได้อย่างยั่งยืนอยู่กับการจัดการที่ยั่งยืน และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่รอบคอบ ในขณะที่การพัฒนาประเทศไปสู่ยุคอุตสาหกรรมและการพัฒนาเมืองนั้นได้ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาด เครื่องมือชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment) ซึ่งเป็นการใช้หลักวิชาการในการทำนายหรือคาดการณ์ผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบ ของการดำเนินโครงการพัฒนาที่จะมีต่อสิ่งแวดล้อมในทุกๆ ด้าน ทั้งทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อจะได้หาทางป้องกันผลกระทบในทางลบที่อาจเกิดขึ้นให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันยังก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด นอกจากนี้การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมยังใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ ของนักบริหารว่าสมควรที่จะดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไปหรือไม่ เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก หากได้รับการนำมาใช้ในการวางแผนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ จนกระทั่งถึงขั้นตอนในการติดตามตรวจสอบแล้ว จะสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังดำเนินโครงการไปแล้วได้เป็นอันมาก

สำหรับประเทศไทย ได้เริ่มมีการนำเอาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ.2518 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ต่อมาในปี พ.ศ.2535 จึงได้มีการปรับปรุงระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมขึ้นมาใหม่ โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ขึ้นมาบังคับใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แต่จากการดำเนินงานด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาในช่วงระยะเวลา 14 ปี นับตั้งแต่ที่ได้มีการนำมาตรากฎดังกล่าวมาบังคับใช้ปรากฏว่าพบปัญหาที่สำคัญ อยู่ 6 ประการ ได้แก่

1. ปัญหาความสัมพันธ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.1 คณะกรรมการผู้ชำนาญการ

คณะกรรมการผู้ชำนาญการค่อนข้างที่จะมีปัญหาในการทำงานอยู่หลายประการ เช่น ปัญหาในด้านของการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่เข้ามาสู่การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการซึ่งในแต่ละปีที่มีค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการเอกชนที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 45 วันและ 30 วัน ตามที่มาตรา 49วรรค 1 และวรรค 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้กำหนดไว้ ถ้าไม่แล้วเสร็จให้ถือว่าเห็นชอบทันที ทำให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการมีระยะเวลาที่ไม่เพียงพอในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อันอาจนำมาซึ่งปัญหาในเรื่องคุณภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปัญหาในด้านของการกำหนดคุณสมบัติซึ่งยังมีคณะกรรมการผู้ชำนาญการบางท่านมีส่วนได้เสียในโครงการที่ตนมีอำนาจในการพิจารณา รวมไปถึงปัญหาในด้านของหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการที่ยังขาดสัดส่วน ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการที่มาจากภาคประชาชน และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของความน่าเชื่อถือในตัวรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และนำมาซึ่งปัญหาในการชุมนุมต่อต้านโครงการนั้นต่อไป

1.2 ปัญหาผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันยังมีปัญหาในเรื่องมาตรฐานในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ยังไม่มีคุณภาพในการจัดทำเท่าที่ควร ทำให้ในแต่ละปีมีรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ไม่ผ่านการพิจารณา หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก ปัญหาในด้านของการทำงานของผู้ชำนาญการผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งมีบางส่วนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่ถูกต้องและเหมาะสม เช่น การคัดลอกรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การบิดเบือนข้อมูลในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยมิได้มีการสำรวจข้อเท็จจริงจากโครงการ หรือการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อเจ้าของโครงการ ซึ่งบดบังโทษจากการกระทำดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.3 หน่วยงานผู้อนุญาต

ปัญหาของหน่วยงานผู้อนุญาตนับว่าเป็นปัญหาการตีความ ของกฎหมาย ระหว่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และกฎหมายของหน่วยงานผู้ให้อนุญาต ซึ่งผู้ปฏิบัติแต่ละหน่วยงานนั้นค่อนข้างที่จะตีความแตกต่างกัน เช่นในกรณีของกฎกระทรวงฉบับที่ 63 (พ.ศ.2537) ออกตามความใน พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 มาตรา 117 วรรคสอง บัญญัติให้ “กรมเจ้าท่ากำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตได้ตามที่เห็นว่าเหมาะสมและจำเป็นเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือผลประโยชน์ของประชาชน” ซึ่งหมายถึง ให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีมีอำนาจพิจารณาเงื่อนไขเฉพาะที่เห็นว่าเหมาะสมผนวกลงในใบอนุญาตเท่านั้น ทำให้เงื่อนไขทุกข้อในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไม่สามารถระบุลงในใบอนุญาตได้ ซึ่งผลที่ตามมาคือเมื่อไม่ได้ระบุเงื่อนไขทุกข้อลงในใบอนุญาต ข้อที่มีระบุไว้จึงไม่ได้ถูกให้มีการติดตามตรวจสอบ นอกจากนี้ในทางปฏิบัติหน่วยงานผู้ให้อนุญาตบางหน่วยงานจะทำการติดตามตรวจสอบเฉพาะบางเงื่อนไขที่อยู่ภายใต้กฎหมายของตน และเฉพาะข้อที่ตนมีศักยภาพในการติดตามตรวจสอบได้เท่านั้น ดังนั้นเงื่อนไขที่อยู่นอกกฎหมายของหน่วยงานผู้ให้อนุญาตนั้น จะมิได้รับการติดตามตรวจสอบอย่างจริงจัง

เพราะฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่ากฎหมายของหน่วยงานผู้ให้อนุญาตค่อนข้างที่จะมีความคลุมเครืออยู่ และไม่มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการนำเงื่อนไขจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาผนวกลงในใบอนุญาต และจากการที่ไม่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานนี้เอง ทำให้บางครั้งการดำเนินการบางหน่วยงานจะต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอยู่ตลอด

2.ปัญหาการกำหนดประเภทขนาดของโครงการ

การกำหนดประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการ ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ค่อนข้างที่จะมีปัญหาในส่วนของหลักเล็งการก่อสร้างโครงการหรือกิจการตามที่ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อไป แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะก่อสร้างโครงการหรือกิจการต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งโดยวิธีการดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด นอกจากนี้ในการกำหนดประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 ฉบับยังมีอยู่ค่อนข้างน้อย และไม่

ครอบคลุมโครงการหรือกิจการในอีกหลายประเภท ซึ่งก่อให้เกิดมลภาวะและผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน

การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม นับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนในการคัดกรอง (Screening) การกำหนดขอบเขต (Scoping) การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA Report Preparation) การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA Review) และการติดตามตรวจสอบ (Monitoring) ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการขาดกลไกและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาเมื่อปลายเหตุ ซึ่งนอกจากจะไม่ได้ผลแล้วยังอาจถูกระวางสงสัยและไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

4. ปัญหาขั้นตอนในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในโครงการของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และโครงการร่วมกับเอกชน ที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรี ส่วนใหญ่การพิจารณาโครงการดังกล่าวค่อนข้างที่จะใช้ระยะเวลาในการพิจารณาค่อนข้างมาก ซึ่งในบางครั้งทำให้เจ้าของโครงการต้องแบกรับค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายที่เพิ่มมากขึ้น ในบางกรณีผลจากการพิจารณาที่ค่อนข้างล่าช้าได้ทำให้สภาพสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และระยะเวลาที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องมีการแก้ไขรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้มีการศึกษามาแล้ว เนื่องจากเกิดความไม่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม

5. ปัญหาการติดตามตรวจสอบ

การติดตามตรวจสอบของหน่วยงานผู้ให้อนุญาตในปัจจุบัน ค่อนข้างที่จะมีปัญหา โดยเฉพาะในประเด็นของ งบประมาณในการติดตามตรวจสอบ และอำนาจในการตรวจสอบขององค์กรที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็น

หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่กลับไม่มีอำนาจตรวจสอบและลงโทษเจ้าของโครงการที่ได้มีการปฏิบัติตามรายงานการตรวจสอบ ตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานผู้ให้อนุญาตที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ ก็มีได้มีมาตรการในการตรวจสอบและลงโทษผู้ที่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามรายงานตรวจสอบอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการแก้ไขมาตรา 49วรรค 1 และวรรค 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้มีการแก้ไขการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการจากเดิมระยะเวลา 30 วัน เป็น 45 วันสำหรับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้มีการแก้ไขหรือทำใหม่ทั้งฉบับ และจาก 45 วัน เป็น 60 วัน สำหรับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับมาจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวค่อนข้างที่จะน้อยเกินไป และทำให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ ไม่สามารถพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ทันตามระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

2. ควรมีการแก้ไขคุณสมบัติ ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2535) ให้ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ จะต้องไม่เป็นผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นผู้ชำนาญการผลกระทบสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอาจทำให้การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไม่โปร่งใสและมีความเป็นธรรมรวมทั้งอาจไม่ได้รับความน่าเชื่อถือเท่าที่ควร

3. ควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2535) ให้มีสัดส่วนของคณะกรรมการผู้ชำนาญการที่มาจากภาคประชาชน และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและลดการต่อต้านจากชุมชนในพื้นที่

นอกจากนี้ในระยะยาวควรมีการออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ให้มีการกระจายอำนาจ ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้แก่คณะกรรมการผู้ชำนาญการในระดับจังหวัด ในประเภทโครงการอื่นๆ ที่ยังไม่มี ความยุ่งยากในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการผู้ชำนาญการระดับจังหวัดจะต้องไม่มีส่วนได้เสีย ในโครงการที่ตนเป็นกรรมการอยู่ด้วย รวมทั้งควรที่จะมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ ในด้านขององค์ความรู้ ประสบการณ์ และงบประมาณในส่วนของกาวิเคราะห์ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจในการพิจารณารายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานส่วนกลางต่อไป

4. ปัญหาผู้ชำนาญการศึกษาด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ควรที่จะมีแนวทางในการ แก้ไขดังต่อไปนี้

ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎกระทรวงฉบับที่ 2(พ.ศ.2527) ออกตามความใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ให้มีการกำหนดระบบ Credit Rating A,B,C หากผู้ชำนาญการคนใดมีผลงานไม่ผ่านการพิจารณาให้มีการปรับลด Rating ของผู้ชำนาญการนั้นลง จาก A เป็น B เป็น C เป็นต้น ผู้ชำนาญการที่มี Rating ต่ำกว่า C ก็จะไม่สามารถรับงานต่อไปได้ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ชำนาญการปรับปรุงคุณภาพ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสมรรถภาพ องค์ความรู้ ของผู้ชำนาญการ

นอกจากแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในระยะยาวควรที่จะมี การยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสภาวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขึ้นมาเพื่อ ควบคุมความประพฤติของผู้ชำนาญการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยควรนำร่างจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ของสำนักวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เข้าไปกำหนดเป็นส่วนหนึ่งในการควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติงาน ของผู้ชำนาญการ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

5. ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยให้มีการระบุแผนการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมรวมอยู่ในใบอนุญาตการ ประกอบการของหน่วยงานผู้ให้อนุญาต และให้มีการใช้ระบบการออกใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Permit) ควบคู่ขนานกันไป กล่าวคือกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องได้รับ ใบอนุญาตทั้งสองใบ จึงจะสามารถดำเนินการได้ ซึ่งได้แก่ ใบอนุญาตประกอบการของหน่วยงาน ผู้ให้อนุญาต และใบอนุญาตด้านสิ่งแวดล้อม(Environmental Permit) ซึ่งมีสำนักงานนโยบายและ แผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานมีอำนาจในการออกใบอนุญาต พัก หรือ เพิกถอนใบอนุญาตสิ่งแวดล้อม (Environmental Permit) หรืออาจกำหนดให้การไม่ปฏิบัติตาม มาตรการ หรือเงื่อนไขที่มีในใบอนุญาตรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นความผิด ทางอาญาได้ ซึ่งวิธีดังกล่าวจะสามารถทำให้แก้ปัญหาในเรื่องความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ของ

หน่วยงานผู้อนุญาต และทำให้เจ้าของโครงการจะต้องมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขใน รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทุกข้อ

6.ควรมีการกำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE) ควบคู่ไปกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โดยมีการแบ่งเป็น 2 ระดับตามประเภทขนาดโครงการหรือกิจการ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดเพิ่มเติมไว้ในประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงของเจ้าของโครงการในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรมีการเพิ่มเติม หรือปรับปรุง ประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ให้มีความครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการหรือกิจการในหลายๆ ประเภทที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มิได้มีการกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ทั้ง 3 ฉบับ

7.ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เข้ามามีสิทธิ แสดงความคิดเห็น แสดงบทบาท ในกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ขั้นตอนการกลั่นกรองโครงการ การกำหนดขอบเขต การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการติดตามตรวจสอบ รวมไปถึงกำหนดให้มีการนำเอาเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลายๆ วิธีเข้ามาบังคับใช้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และวิธีการในการจัดทำใน รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อันจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือและลดการต่อต้านจาก ชุมชนในพื้นที่ได้พอสมควร

8.ควรมีการแก้ไข พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยการนำเอาหลักการของ MATE ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้การพิจารณาโครงการของรัฐเป็นไปได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ มาบังคับใช้ตามกระบวนการในมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

9.ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ในมาตรา 50 วรรค 2 ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการผู้ชำนาญการ และบริษัทที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นบุคคลที่สาม

เข้ามามีอำนาจหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบร่วมกับหน่วยงานผู้อนุญาต และกำหนดให้ ค่าใช้จ่ายจากการติดตามตรวจสอบเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของโครงการ ซึ่งจะทำให้มาตรการ ติดตามตรวจสอบเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยกำหนดให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจ ลงโทษผู้ประกอบการที่ไม่ส่งรายงานการติดตามตรวจสอบ ทั้งทางแพ่งและอาญา ซึ่งจะทำให้ ผู้ประกอบการจะต้องทำการส่งรายงานการติดตามตรวจสอบ ตามระยะเวลาที่รายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

นอกเหนือจากแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว มาตรการหนึ่งซึ่งควร ที่จะต้องมีการนำเข้ามาใช้ในระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 46-51 ซึ่งในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้นำมาตรการดังกล่าวไปบังคับใช้ในระบบรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลปรากฏว่าสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ได้เป็นที่น่าพอใจ มาตรการดังกล่าวนี้คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เชิงกลยุทธ์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ซึ่งเป็นการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ที่สามารถที่จะชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการประเมินผลกระทบที่สำคัญต่อนโยบาย แผนงาน และโปรแกรม ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม โดยที่ผลของการประเมินจะถูกนำมาใช้ในการพิจารณา เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจต่อไป